

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในบทนี้คณะผู้วิจัยได้นำเสนอภาพรวมของการวิจัย เรื่อง การส่งเสริมพฤติกรรมจิตสาธารณะของเด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน เขต 7 จังหวัดเชียงใหม่ : ผลของโปรแกรมการพัฒนาศักยภาพเชิงบวก ตามลำดับดังนี้

5.1 บทย่อของการวิจัย ซึ่งประกอบด้วย วัตถุประสงค์ของการวิจัย สมมติฐานการวิจัย และวิธีดำเนินการวิจัย

5.2 สรุปผลการวิจัย

5.3 อภิปรายผล

5.4 ข้อเสนอแนะ

โดยมีรายละเอียด ดังนี้

5.1 บทย่อของการวิจัย

5.1.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ คือ

1. เพื่อศึกษาระดับพฤติกรรมจิตสาธารณะทั้งโดยรวมและรายด้านของเด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน เขต 7 จังหวัดเชียงใหม่

2. เพื่อศึกษาผลของการเข้าร่วม โปรแกรมการพัฒนาศักยภาพเชิงบวกที่มีต่อการส่งเสริมพฤติกรรมจิตสาธารณะของเด็กและเยาวชนฯ

3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของเด็กและเยาวชนฯ ในการเข้าร่วม โปรแกรมการพัฒนาศักยภาพเชิงบวก

4. เพื่อวิเคราะห์กิจกรรมใน โปรแกรมการพัฒนาศักยภาพเชิงบวก

5. เพื่อศึกษาข้อมูลการติดตามผลของการใช้โปรแกรมการพัฒนาศักยภาพเชิงบวก

5.1.2 สมมติฐานการวิจัย

1. เด็กและเยาวชนที่ได้รับประสบการณ์การเข้าร่วมโปรแกรมการพัฒนาศักยภาพเชิงบวกมีคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมจิตสาธารณะสูงกว่าเด็กและเยาวชนที่ไม่ได้รับประสบการณ์การเข้าร่วมโปรแกรมการพัฒนาศักยภาพเชิงบวก
2. เด็กและเยาวชนหลังจากเข้าร่วมโปรแกรมการพัฒนาศักยภาพเชิงบวกมีคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมจิตสาธารณะแตกต่างจากก่อนเข้าร่วมโปรแกรมการพัฒนาศักยภาพเชิงบวก

5.1.3 วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ เด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน เขต 7 จังหวัดเชียงใหม่จำนวน 60 คน ซึ่งมีคะแนนเฉลี่ยระดับจิตสาธารณะตั้งแต่ 1.00-2.99 (คะแนนเต็ม 6) ซึ่งจัดเป็นเกณฑ์เฉลี่ยในระดับต่ำ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553:121) โดยใช้วิธีสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย เพื่อแบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 30 คน และกลุ่มควบคุม 30 คน กลุ่มทดลองจะได้รับการพัฒนาตามโปรแกรมการพัฒนาศักยภาพเชิงบวกและหลังจากทดลองแล้วเป็นเวลา 1 เดือนมีการติดตามผลของการใช้โปรแกรมการพัฒนาฯ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมีทั้งหมด 4 ชนิด ได้แก่ 1) แบบวัดพฤติกรรมจิตสาธารณะ แบ่งออกเป็น 2 ตอน ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบ ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมจิตสาธารณะของเด็กและเยาวชน โดยแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มีค่าอำนาจจำแนกจากการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม อยู่ระหว่าง .404 -.699) และจากการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของ Cronbach พบว่า แบบวัดชุดนี้มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .841 ($\alpha=.841$) (ภาคผนวก ค.) 2) ชุดฝึกอบรมการพัฒนาศักยภาพเชิงบวก 3) แบบประเมินผลกิจกรรมการเรียนรู้ ทั้งนี้ผู้วิจัย ปรับปรุงจาก นงนภัส พันธุ์พลฤต (2555) โดยได้ทำการหาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาอีกครั้งพบว่ามีความสอดคล้องอยู่ในอยู่ระหว่าง 0.67-1.00 และจากการตรวจสอบคุณภาพของชุดฝึก (E1/E2) พบค่าที่คำนวณได้ คือ 94/95 ซึ่งมากกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือ 90/90 และ 4) แบบประเมินพฤติกรรมเด็กและเยาวชน โดยครูที่ปรึกษา/ครูช่างหรือครูผู้สอน/ พ่อบ้านผู้ดูแลประจำหอพัก เป็นผู้ประเมิน

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์ ในการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าส่วน

เบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความแปรปรวน และใช้สถิติ T-test (dependent) เพื่อทดสอบสมมติฐานการทดลอง

5.2 สรุปผลการวิจัย

ในการศึกษาพฤติกรรมจิตสาธารณะของเด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน เขต 7 จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า

1. ข้อมูลส่วนบุคคลของเด็กและเยาวชนกลุ่มประชากร

จากผลการวิจัยพบว่า เด็กและเยาวชนส่วนใหญ่ อายุระหว่าง 15-18 ปี (ร้อยละ 71.3) มีการศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ร้อยละ 60.4) มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่ (ร้อยละ 22.6) ถูกข้อหาคดีเกี่ยวกับยาเสพติด (ร้อยละ 59.8) โดยถูกศาลตัดสินให้อยู่ในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน ในระยะเวลา 1-3 ปี และมีประสบการณ์ในการให้ความช่วยเหลือผู้อื่น (ร้อยละ 52.2) (รายละเอียดตาราง 4.1)

2. ผลการวิเคราะห์ระดับพฤติกรรมจิตสาธารณะทั้งโดยรวมและรายด้านของเด็กและเยาวชน

กลุ่มประชากรจำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล พบว่าเด็กและเยาวชนส่วนใหญ่มีพฤติกรรมจิตสาธารณะอยู่ในเกณฑ์เฉลี่ยระดับต่ำ ($\bar{X} = 2.99$) กล่าวคือเด็กและเยาวชนที่ไม่ได้ศึกษามีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุดคือ $\bar{X} = 1.08$ และการศึกษาในระดับประถมศึกษาที่มีคะแนนเฉลี่ยคือ $\bar{X} = 1.27$ เมื่อพิจารณาถึงภูมิลำเนาพบว่าเด็กและเยาวชนที่อยู่ในภูมิลำเนาจังหวัดอุดรธานี น่าน แพร่ และแม่ฮ่องสอน มีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุดคือ $\bar{X} = 1.26$, 1.40, 1.43 และ 1.57 ตามลำดับ ส่วนข้อหาเกี่ยวกับคดีพบว่า เด็กและเยาวชนที่มีข้อหาเกี่ยวกับความผิดของชีวิตและร่างกายและความผิดเกี่ยวกับเพศ มีคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมจิตสาธารณะต่ำสุดคือ $\bar{X} = 1.51$ และ 1.75 ตามลำดับ ส่วนระยะเวลาที่ถูกตัดสินพบว่าเด็กและเยาวชนที่ถูกศาลตัดสินให้อยู่ที่ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนเป็นเวลา 4 ปี มีคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมจิตสาธารณะต่ำสุดคือ $\bar{X} = 1.50$ เมื่อพิจารณาถึงประสบการณ์ในการให้ความช่วยเหลือผู้อื่นพบว่า เด็กและเยาวชนที่ไม่มีประสบการณ์ในการให้ความช่วยเหลือผู้อื่นมีคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมจิตสาธารณะต่ำสุดคือ $\bar{X} = 1.44$ (รายละเอียด ตาราง 4.3)

เมื่อพิจารณาถึงระดับของพฤติกรรมจิตสาธารณะรายด้านพบว่า เด็กและเยาวชนกลุ่มประชากรมีพฤติกรรมจิตสาธารณะด้านความฉลาดทางอารมณ์ ด้านการใช้ชีวิตแบบพอเพียง และคุณธรรมด้านความกตัญญูอยู่ในเกณฑ์ระดับต่ำ โดยมี $\bar{X} = 2.41$, $\bar{X} = 2.82$. และ $\bar{X} = 2.99$ ตามลำดับ ส่วนคุณธรรมด้านความรับผิดชอบ และความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่อยู่ในเกณฑ์ระดับปานกลาง โดยมี $\bar{X} = 3.23$ และ $\bar{X} =$

3.84 สำหรับคุณธรรมด้านความมีระเบียบวินัย เด็กและเยาวชนในกลุ่มประชากรมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในเกณฑ์ระดับสูง คือมี $\bar{X}=4.31$ (รายละเอียดตาราง 4.4)

3. สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามสมมติฐานการวิจัย พบว่า

3.1 คะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมจิตสาธารณะของเด็กและเยาวชนที่อยู่ในกลุ่มทดลองซึ่งได้รับประสบการณ์จากการเข้าร่วมกิจกรรมในโปรแกรมการพัฒนาทัศนคติภาพเชิงบวก มีความแตกต่างจากกลุ่มควบคุมซึ่งไม่ได้รับประสบการณ์จากการเข้าร่วมกิจกรรมใน โปรแกรมการพัฒนาฯ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมจิตสาธารณะสูงกว่ากลุ่มควบคุม ดังนั้นสมมติฐาน 1 ได้รับการยอมรับ (รายละเอียดตาราง 4.6)

3.2 คะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมจิตสาธารณะของเด็กและเยาวชนที่อยู่ในกลุ่มทดลองก่อน ได้รับประสบการณ์จากการเข้าร่วมตาม โปรแกรมการพัฒนาทัศนคติภาพเชิงบวก (Pretest) มีความแตกต่างจากหลังเข้าร่วมตาม โปรแกรมการพัฒนาฯ (Posttest) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 ดังนั้นสมมติฐาน 2 ได้รับการยอมรับ (รายละเอียดตาราง 4.7)

4. สรุปผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจกิจกรรมของเด็กและเยาวชนในกลุ่มทดลองในการเข้าร่วมกิจกรรมในโปรแกรมการพัฒนาทัศนคติภาพเชิงบวก พบว่า

เด็กและเยาวชนในกลุ่มทดลองที่เข้าร่วมกิจกรรมใน โปรแกรมการพัฒนาทัศนคติภาพเชิงบวก เด็กและเยาวชนมีความพึงพอใจกิจกรรมทุกกิจกรรม โดยรวมอยู่ในเกณฑ์ระดับดีมาก ($\bar{X}= 4.61$) จากคะแนนเต็ม 5 ทั้งนี้กิจกรรมที่เด็กและเยาวชนเกิดความรู้สึกพึงพอใจในระดับดี ($\bar{X}= 3.51- 4.50$) ได้แก่ กิจกรรมที่ 4, 5, 6, 10, และ 11 ส่วนกิจกรรมที่เยาวชนเกิดความรู้สึกพึงพอใจในระดับดีมาก ($\bar{X}= 4.51- 5.00$) ได้แก่ กิจกรรมที่ 1, 2, 3, 7, 8, 9, และ 12, โดยกิจกรรมที่ 3 เรื่องจิตสำนึกเพื่อส่วนรวมมีคะแนนเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{X}= 4.84$) อยู่ในระดับดีมาก รองลงมาคือกิจกรรมที่ 8 และ 9 เรื่อง ละคร แม่ค้าส้มตำ และจดหมายจากเด็กชายป๊อง ($\bar{X}= 4.71$) ส่วนกิจกรรมที่เยาวชนเกิดความรู้พึงพอใจอยู่ในเกณฑ์ระดับดีคือกิจกรรมที่ 5 และ 11 ($\bar{X}= 3.55$) ซึ่งเป็นเรื่องระเบียบวินัยนั้นสำคัญไฉน ? และ กินอยู่อย่างพอเพียงตามแนวพระราชดำริ (รายละเอียดตาราง 4.10)

5. สรุปผลการวิเคราะห์กิจกรรมในโปรแกรมการพัฒนาศักยภาพเชิงบวก พบว่า

จากการวิเคราะห์กิจกรรมในโปรแกรมการพัฒนาศักยภาพเชิงบวกจะเห็นได้ว่าเด็กและเยาวชนฯที่เข้าร่วมกิจกรรมนอกจากเกิดความพึงพอใจกิจกรรมทุกกิจกรรมแล้ว คณะผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์กิจกรรมทั้งในส่วนที่เป็นกระบวนการของกิจกรรมและเนื้อหาของกิจกรรม สรุปได้ดังนี้

1. ในส่วนกระบวนการของกิจกรรม กระบวนการของกิจกรรมการทดลองครั้งนี้มีการกระตุ้นให้สมาชิกได้แสดงออกอย่างเสรี มีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน เด็กและเยาวชนเกิดความพอใจที่ได้มีส่วนร่วมในการเรียน และได้ เรียนรู้ร่วมกับเพื่อนๆ มีการยอมรับความคิดเห็นกันภายในกลุ่ม ซึ่งเป็นหนทางให้สมาชิกกลุ่มได้เรียนรู้พฤติกรรมซึ่งกันและกัน เข้าใจตนเองและผู้อื่น เด็กและเยาวชนสามารถแลกเปลี่ยนเรียนรู้และแสดงความคิดเห็นร่วมกับเพื่อนๆ เด็กและเยาวชนมีส่วนร่วมในการสรุปทบทวนจากการที่ผู้นำกลุ่มใช้หลักการพัฒนาเยาวชนตามหลักการพัฒนาเชิงบวก กล่าวคือ เป็นการสร้างวิถีความคิดใหม่ๆให้เกิดขึ้น ต่อเด็ก และมองเด็กและเยาวชนด้วยความเข้าใจ ซึ่งจะเป็นการเพิ่มพลังเพื่อให้เขาก้าวออกมาจากหลุมพรางของปัญหา และพร้อมที่จะพัฒนาตนเองให้เป็นผู้ที่มีคุณลักษณะของการเป็นเยาวชนที่ดี ตามแนวทางของสังคมและประเทศชาติ คอยช่วยเหลือและให้กำลังใจในการทำกิจกรรม จึงทำให้เด็กและเยาวชนฯเกิดความรู้สึกไว้วางใจที่ได้พูดหรือเล่าเรื่องตามความเป็นจริง นอกจากนี้ ลักษณะกิจกรรมยังได้เปิดโอกาสให้ระบายความรู้สึกที่แท้จริงอย่างเต็มที่ จึงทำให้สามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข ในทุกกิจกรรมผู้วิจัยมีจุดเน้นของกิจกรรมคือเพื่อให้เกิดความตระหนักในความรับผิดชอบต่อสังคมส่วนรวม ไม่เอาर्डเอาเปรียบผู้อื่น ไม่ทำให้ผู้อื่นหรือสังคมเดือดร้อน มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ตลอดจนไม่ทำลายสาธารณะสมบัติที่เป็นทรัพย์สินของส่วนรวม โดยอยู่บนฐานคิดของการมองเยาวชนในแง่บวก และ เยาวชนทุกคนสามารถพัฒนาศักยภาพภายในได้ด้วยตนเอง

2. ในส่วนเนื้อหาของกิจกรรมนั้น สืบเนื่องจากกระบวนการของกิจกรรมที่เอื้อต่อการพัฒนาตนเองของเด็กและเยาวชนฯ จึงส่งผลให้ เด็กและเยาวชนฯที่เข้าร่วมเกิดความรู้ ความเข้าใจในเนื้อหาสาระตามวัตถุประสงค์ของแต่ละกิจกรรม โดยสามารถเกิดความคิดว่าจะนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ในทุกกิจกรรมไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงได้ เช่น เนื้อหาที่สอนให้มีจิตสาธารณะให้เกิดการเรียนรู้เกี่ยวกับการรักษาสมบัติของส่วนรวมและไม่นำมาเป็นของส่วนตัว มีการช่วยเหลือ การเสียสละต่อสังคม เห็นใจผู้อื่นมีจิตเมตตา ให้มีความรู้เกี่ยวกับการทำความดี รู้จักแบ่งปัน รู้จักการใช้เงินอย่างประหยัด รู้จักใช้จ่าย สร้างนิสัยที่เป็นอยู่อย่างพอเพียง จะไม่ทำให้เกิดการดิ้นรนแบบเห็นแก่ตัว และขาดสติ ไม่เอาเปรียบสังคมและผู้อื่น เรียนรู้การควบคุมอารมณ์ตนเองและจัดการอารมณ์ตนเองได้อย่างเหมาะสม โดยไม่ทำให้ผู้อื่นได้รับความ

เตือนร้อนจากการกระทำของตนเอง ตลอดจนให้ตระหนักถึงความสำคัญของความรับผิดชอบในอาชีพที่ตนอยากเป็น เข้าใจปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมถ้าคนขาดความรับผิดชอบในหน้าที่ นอกจากนี้ให้เกิดการเรียนรู้ที่จะดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม รู้วิธีการแสดงออกถึงความกตัญญูต่อสิ่งแวดล้อม และเข้าใจถึงผลกระทบต่อสังคมส่วนรวมที่เกิดจากการทำลายสิ่งแวดล้อม รวมถึงรู้บทบาทของตนเองว่าถ้าเห็นคนอื่นทำลายสิ่งแวดล้อมเขาจะหยุดพฤติกรรมนั้นๆของคนอื่นได้อย่างไร เขาสนใจคุณค่าของการให้โดยไม่หวังผลตอบแทน ระลึกถึงบุญคุณของผู้มีพระคุณ และเข้าใจถึงความกตัญญูทวดเทวี ได้เรียนรู้ถึงการแสดงพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความมีระเบียบวินัยในสังคมโดยไม่ละเมิดสิทธิ์ของผู้อื่น เป็นต้น

6. สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลการติดตามผลของการใช้โปรแกรมการพัฒนาศักยภาพเชิงบวก

จากการติดตามผล คณะผู้วิจัยใช้การเก็บข้อมูลทั้งในเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ โดยเก็บข้อมูลหลายฝ่ายได้แก่ การใช้แบบประเมินพฤติกรรมจิตสาธารณะเยาวชนสำหรับครูที่ปรึกษา ครูช่าง หรือครูผู้สอน และพ่อบ้าน และใช้แบบวัดพฤติกรรมจิตสาธารณะเพื่อเก็บข้อมูลจากเยาวชนกลุ่มทดลองอีกครั้งหนึ่งเพื่อตรวจสอบว่าหลังจากเยาวชนกลุ่มทดลองเข้ารับการอบรมตาม โปรแกรมการพัฒนาศักยภาพเชิงบวก ไปแล้ว 1 เดือน พฤติกรรมจิตสาธารณะของเยาวชนยังคงคงทนอยู่หรือไม่

ในการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ โดยเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมจิตสาธารณะของเด็กและเยาวชนกลุ่มทดลองหลังจากเข้าร่วมกิจกรรมตาม โปรแกรมการพัฒนาศักยภาพเชิงบวก (Posttest) และหลังจากเข้าร่วม โปรแกรมแล้ว 1 เดือน (Follow-up) เพื่อศึกษาความคงทนของพฤติกรรม ผลจากการศึกษาพบว่ามีความแตกต่างพฤติกรรมจิตสาธารณะไม่แตกต่างกัน (รายละเอียดตาราง 4.11)

ในการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยเก็บจากพ่อบ้านผู้ดูแลเยาวชนประจำหอพัก ครูที่ปรึกษา และครูวิชาชีพ ช่างยนต์ ช่างไฟฟ้า และนักสังคมสงเคราะห์ ใช้วิธีการสังเกตพฤติกรรม และการใช้แบบประเมินพฤติกรรม พบผลที่เป็นไปในทางเดียวกันกับข้อมูลเชิงปริมาณ กล่าวคือเยาวชนมีพฤติกรรมจิตสาธารณะที่ดีขึ้น ได้แก่ เมื่อเห็นก๊อกน้ำหรือ ไฟฟ้าเปิดอยู่โดยไม่มีใครใช้ เยาวชนเดินเข้าไปปิดทันที เยาวชนไม่ทิ้งหนังสือของห้องสมุดเพื่อนำมาเป็นของตนเอง เยาวชนมีการดักเตือนเพื่อน เมื่อเพื่อนใช้ของส่วนรวมแล้วไม่เก็บเข้าที่ เยาวชนไม่นำอุปกรณ์กีฬาที่เป็นของส่วนรวมมาใช้เล่นเพียงคนเดียว เยาวชนช่วยครูดูแลของใช้ส่วนรวม เยาวชนไม่ฝ่าฝืนกฎระเบียบของศูนย์ฝึกฯ เมื่อทานอาหารเสร็จเยาวชนจะเก็บถ้วยชามทันที โดยไม่ต้องมีผู้ใดสั่งอีก เยาวชนจะรีบเข้าแถวเมื่อได้ยินเสียงนกหวีด โดยไม่ต้องมีผู้ใดสั่งอีก เยาวชนเสียสละของใช้ส่วนตัวเพื่อให้เพื่อนได้ใช้ร่วมด้วย เมื่อเพื่อนไม่สบายเยาวชนยินดีทำงานแทน

เพื่อน โดยไม่หวังผลตอบแทน เขาชนไม่เอาเปรียบผู้อื่นแม้ว่ามีโอกาส ถึงแม้จะต้องเสียสละประโยชน์ส่วนตัวบ้าง เขาชนก็ยินดีที่จะทำเพื่อส่วนรวม เขาชนอาสาช่วยคุณครูและเจ้าหน้าที่ของศูนย์ฝึกทำความสะอาดภายในบริเวณศูนย์ฯ เขาชนคิดถึงคุณความดีของครอบครัวที่ให้ความช่วยเหลือ เขาชนสามารถควบคุมอารมณ์ตนเองได้เมื่อถูกขัดใจ และสามารถรอคอยได้ เขาชนจะไม่ทำในสิ่งที่ต้องการถ้าทำให้ผู้อื่นได้รับความเดือดร้อน เป็นต้น

5.3 อภิปรายผล

ข้อค้นพบจากการวิจัยครั้งนี้ก่อให้เกิดความเข้าใจและนำไปสู่การยอมรับเด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน เขต 7 จังหวัดเชียงใหม่ มากยิ่งขึ้น โดยคณะผู้วิจัยได้อภิปรายผลการวิจัยตามประเด็นการศึกษา ดังนี้

5.3.1 จากผลการศึกษาที่ค้นพบว่าระดับพฤติกรรมจิตสาธารณะของเด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน เขต 7 จังหวัดเชียงใหม่ มีคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมจิตสาธารณะโดยรวมอยู่ในเกณฑ์ในระดับต่ำนั้น จากการศึกษาข้อมูลส่วนตัวของเด็กและเยาวชน พบว่าเด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกฯ ส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำหรือมีฐานะที่ยากจนซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของเดนท์เลอร์ (Dentler, 1961:733-743 อ้างอิงจาก สุชา จันทรธรม, 2541:22-23) พบว่า ความยากจนมีความสัมพันธ์กับการลักขโมย ซึ่งแสดงให้เห็นว่าเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดมีแนวโน้มมาจากครอบครัวที่ยากจนมากกว่ามาจากครอบครัวที่ร่ำรวยหรือมีฐานะทางเศรษฐกิจดี ดังนั้นอาจเป็นไปได้ว่า เด็กและเยาวชนที่อยู่ในศูนย์ฝึกและอบรมนี้ ได้กระทำความผิดอันมีสาเหตุจากฐานะทางเศรษฐกิจที่ต่ำหรืออาจกล่าวได้ว่าความยากจนเป็นสาเหตุแห่งอาชญากรรมเพราะต้องดิ้นรนเพื่อความอยู่รอดของชีวิตทำทุกอย่างเพื่อให้ได้เงินมีการประทุษร้ายต่อทรัพย์สินโดยไม่ไคร่ระลึกถึงความซื่อสัตย์สุจริตหรือความเดือดร้อนของเพื่อนร่วมชาติไม่คำนึงถึงผู้อื่น เพียงขอให้ได้ในสิ่งที่ตนปรารถนาเท่านั้นจึงเป็นเหตุแห่งการเกิดอาชญากรรมนับว่าเป็นภัยต่อสังคมส่วนรวม ด้วยเหตุนี้จึงน่าจะเป็นสาเหตุที่ส่งผลให้คะแนนเฉลี่ยจิตสาธารณะของเด็กและเยาวชนที่อยู่ในศูนย์ฝึกและอบรมอยู่ในระดับต่ำ

นอกจากนี้เมื่อพิจารณาพฤติกรรมจิตสาธารณะรายด้าน พบว่า เด็กและเยาวชนมีพฤติกรรมจิตสาธารณะด้านความฉลาดทางอารมณ์อยู่ในเกณฑ์ระดับต่ำ ($\bar{X} = 2.41$) ซึ่งจากผลการวิจัยดังกล่าวอาจเป็นไปได้ว่า เด็กและเยาวชนผู้กระทำความผิดขาดความยับยั้งชั่งใจ การควบคุมอารมณ์น้อย ขาดความสามารถในการตัดสินใจและการแก้ปัญหาจึงน่าจะเป็นสาเหตุหนึ่งของการกระทำความผิด ส่วนพฤติกรรมจิตสาธารณะด้านที่เด็กและเยาวชนมีอยู่ในเกณฑ์ระดับสูง คือด้านความมีระเบียบวินัย ($\bar{X} = 4.31$) ซึ่งอาจเป็นไปได้ว่า

เด็กและเยาวชน ในศูนย์ฝึกและอบรมนี้จำเป็นต้องปฏิบัติตนอยู่ในกฎระเบียบวินัยของศูนย์ฝึกฯ เพื่อให้เกิดความก้าวหน้าในการฝึกอบรมเป็นที่ประจักษ์ เพื่อจะได้รับสิทธิบางประการ เช่น การได้รับอนุญาตให้เยี่ยมญาติ ให้ติดต่อผู้ปกครองทางโทรศัพท์ มีสิทธิในการเข้าร่วมกิจกรรมพิเศษออกไปฝึกงานนอกศูนย์ ออกไปดูงาน หรือเรียนเสริมพิเศษ เป็นต้น (พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.2553) ดังนั้นเด็กและเยาวชนจึงต้องปฏิบัติตนให้อยู่ในระเบียบวินัย ของศูนย์ฝึกฯ จึงทำให้คะแนนเฉลี่ยด้านความมีระเบียบวินัยของเด็กและเยาวชนอยู่ในเกณฑ์ระดับสูงกว่าด้านอื่นๆ

5.3.2 จากสมมติฐานการวิจัยข้อ 1 ที่ว่า “เด็กและเยาวชนที่ได้รับประสบการณ์การเข้าร่วมโปรแกรมการพัฒนาศักยภาพเชิงบวกมีคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมจิตสาธารณะสูงกว่าเด็กและเยาวชนที่กระทำความคิดที่ไม่ได้รับประสบการณ์การเข้าร่วมโปรแกรมการพัฒนาศักยภาพเชิงบวก” ซึ่งผลการทดสอบพบว่าคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมจิตสาธารณะของเด็กและเยาวชนที่อยู่ในกลุ่มทดลองซึ่งได้รับประสบการณ์จากการเข้าร่วม โปรแกรม/กิจกรรม การพัฒนาศักยภาพเชิงบวก มีความแตกต่างจากกลุ่มควบคุมซึ่งไม่ได้รับประสบการณ์จากการเข้าร่วมตาม โปรแกรมการพัฒนาฯ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 โดยกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมจิตสาธารณะสูงกว่ากลุ่มควบคุม ดังนั้นสมมติฐาน 1 ได้รับการยอมรับ

5.3.3 จากสมมติฐานการวิจัยข้อ 2 ที่ว่า “เด็กและเยาวชนหลังจากเข้าร่วม โปรแกรมการพัฒนาศักยภาพเชิงบวกมีคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมจิตสาธารณะแตกต่างจากก่อนเข้าร่วม โปรแกรมการพัฒนาศักยภาพเชิงบวก” ซึ่งผลการทดสอบพบว่าคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมจิตสาธารณะของเด็กและเยาวชนที่อยู่ในกลุ่มทดลองก่อนได้รับประสบการณ์จากการเข้าร่วมตาม โปรแกรมการพัฒนาศักยภาพเชิงบวก (Pretest) มีความแตกต่างจากหลังเข้าร่วมตาม โปรแกรมการพัฒนาฯ (Posttest) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 ดังนั้นจึงสนับสนุนสมมติฐาน 2

จากผลการทดสอบชี้ให้เห็นว่าเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยทั้ง 2 ข้อ ซึ่งสอดคล้องกับการเก็บข้อมูลการติดตามผลทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ กล่าวคือในเชิงปริมาณผู้วิจัยได้ทำการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมจิตสาธารณะ หลังจากทดลองแล้ว (Posttest) กับคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมจิตสาธารณะหลังจากทดลองแล้ว 1 เดือน ในช่วงติดตามผล(Follow-up) พบว่าเด็กและเยาวชนในกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลการติดตามผลในเชิงคุณภาพ โดยผู้วิจัยได้ทำการติดตามผลโดยการสังเกต และใช้แบบประเมินพฤติกรรมเพื่อเก็บข้อมูลการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนฯ ซึ่งเก็บข้อมูลจากนักสังคมสงเคราะห์ ครูที่ปรึกษา ครูผู้สอนในศูนย์ฝึกฯ และพ่อบ้าน พบผลในทางที่สอดคล้องกันคือพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น ได้แก่ ไม่ฝ่าฝืน

กฎระเบียบของศูนย์ฝึก เข้าเรียนและเข้าร่วมกิจกรรมบำบัด แก้ไข ฟันฟู ตาม โปรแกรม ฝึกอบรม เป็น
 อย่างดี มีความรับผิดชอบกับงานที่ได้รับมอบหมาย และยอมรับผิดกับสิ่งที่ทำลงไป มีความพยายาม
 ปรับปรุงแก้ไขพฤติกรรมให้ดีขึ้น พฤติกรรมการช่วยเหลือครู ช่วยงานในโรงเรียน มีภาวะความเป็นผู้นำ
 ดีขึ้น มีน้ำใจ มีสัมมาคารวะดี มีความเสียสละต่อส่วนรวม มีการพัฒนาเรื่องความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และ
 ความมีน้ำใจดีขึ้น ได้รับการคัดเลือกจากครูช่าง ให้ออกไปซ่อมเครื่องไฟฟ้าภายนอกศูนย์บ่อยครั้ง มีการ
 ฝึกอบรมก้าวหน้าและมีพฤติกรรมในทางที่ดีขึ้น ให้ความร่วมมือกับกิจกรรมของศูนย์ฝึกฯ ดีขึ้น
 พฤติกรรมอาสาช่วยเหลือครูดีขึ้น นักเรียนดูแลรักษาอุปกรณ์การเรียน กีฬา หรือของที่เป็นส่วนรวมดีขึ้น

ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ สิริ แคนสา (2551) ได้ทำการศึกษา การพัฒนาจิตสำนึก
 สาธารณะนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา : กรณีศึกษาโรงเรียนคอนสวรรค์ สุนทรีย์ จุวงค์สุข (2550) ได้
 ทำการศึกษาเรื่องการใช้กระบวนการสิ่งแวดล้อมศึกษาเพื่อสร้างเสริมลักษณะนิสัยจิตสาธารณะของ
 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และทัศนยา โขตินอก (2551) ได้
 ทำการศึกษาเรื่อง การจัดกิจกรรมดาวความสะอาด พัฒนาการทำงานร่วมกับผู้อื่นและจิตสาธารณะของ
 นักเรียน โรงเรียนบ้านคร้อห้วยชัน (เข้ม มงคลสินธุ์) อำเภอเมือง ชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ จากงานวิจัย
 ดังกล่าว มีผลการวิจัยที่สอดคล้องกันคือ จิตสาธารณะเป็นสิ่งที่สามารถพัฒนาได้ในหลายวิธีการด้วยกัน
 เช่น การใช้กระบวนการสิ่งแวดล้อม การเสริมแรงทางบวก การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนว
 ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นต้น โดยกลุ่มตัวอย่างมีจิตสาธารณะสูงขึ้น กล่าวคือ เห็นแก่ประโยชน์
 ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน อันเนื่องมาจากการไม่เห็นแก่ตัว และการเสียสละเพื่อสังคม อันเป็น
 องค์ประกอบหนึ่งของการมีจิตสำนึกสาธารณะ

จากผลการวิจัยครั้งนี้ที่พบว่าหลังจากที่เด็กและเยาวชนฯเข้าร่วมกิจกรรมตาม โปรแกรมการพัฒนา
 ศักยภาพเชิงบวก ซึ่งผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการด้วยตนเอง โดยใช้ชื่อโครงการอบรมว่า “โครงการ HI – Plus :
 เยาวชนคนดี มีจิตสาธารณะ” นั้นสามารถใช้ส่งเสริมพฤติกรรมจิตสาธารณะของเด็กและเยาวชนฯ ได้

จะเห็นได้ว่าการจัดประสบการณ์กลุ่มในรูปแบบต่างๆ มีส่วนช่วยส่งเสริมพฤติกรรมจิตสาธารณะ
 ของเด็กและเยาวชนได้ และในการศึกษาครั้งนี้ โปรแกรมการพัฒนาศักยภาพเชิงบวก สามารถใช้ส่งเสริม
 พฤติกรรมจิตสาธารณะของเด็กและเยาวชนได้เช่นกัน กล่าวคือเด็กและเยาวชนที่ได้รับประสบการณ์การ
 เข้าร่วมโปรแกรมการพัฒนาศักยภาพเชิงบวก มีพฤติกรรมจิตสาธารณะสูงขึ้นมากกว่าเดิม และสูงกว่าเด็ก
 และเยาวชนที่ไม่ได้รับประสบการณ์การเข้าร่วมโปรแกรมการพัฒนาศักยภาพเชิงบวก

กล่าว โดยสรุป พฤติกรรมจิตสาธารณะของกลุ่มทดลองสูงขึ้นในการวิจัยครั้งนี้ วิเคราะห์ได้ว่า เนื่องมาจากสาเหตุหลายประการ ดังนี้

1. ด้านสมาชิกกลุ่ม กล่าวคือ เด็กและเยาวชนที่เป็นกลุ่มทดลองซึ่งเป็นสมาชิกกลุ่มนั้น หลังจากเรียนรู้ตาม โปรแกรมการพัฒนาศักยภาพเชิงบวกแล้ว เกิดความรู้ความเข้าใจ เห็นความสำคัญในสิ่งที่เรียน เกิดความพึงพอใจที่ได้มีส่วนร่วมในการเรียน และ เรียนรู้ร่วมกับเพื่อนๆ เด็กและเยาวชนสามารถ แลกเปลี่ยนเรียนรู้และแสดงความคิดเห็นร่วมกับเพื่อนๆ เด็กและเยาวชนชอบที่ได้มีส่วนร่วมในการสรุป บทเรียน เกิดความพึงพอใจที่ผู้นำกลุ่มคอยช่วยเหลือและให้กำลังใจในการทำกิจกรรม เกิดความรู้สึกร าววางใจที่ได้พูดหรือเล่าเรื่องตามความเป็นจริง เด็กและเยาวชนชอบที่ผู้นำกลุ่มจัดกิจกรรมที่เปิดโอกาส ให้ให้เด็กและเยาวชนได้ระบายความรู้สึกที่แท้จริงอย่างเต็มที่ ตลอดจนเด็กและเยาวชนสามารถนำสิ่งที่ได้ เรียนรู้ไปใช้ในชีวิตจริง ซึ่งสอดคล้องกับผลการประเมินกิจกรรมในทุกกิจกรรม เพราะหลังจากที่เด็กและ เยาวชนได้รับประสบการณ์กลุ่มแล้ว เด็กและเยาวชนได้แสดงความคิดเห็น และเกิดความพึงพอใจในเรื่อง ดังกล่าวในระดับมากที่สุด ดังนั้นอาจเป็นไปได้ว่า เมื่อ สมาชิกกลุ่มเกิดความพึงพอใจ และมีเจตคติที่ดีต่อ การเข้ากลุ่ม จึงทำให้เกิดแรงจูงใจในการเข้าร่วม ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้การเข้าร่วม โปรแกรมประสบ ผลสำเร็จ ซึ่งสอดคล้องกับ แนวคิดของ แกซดา ดันแคน และมิได้ (Gazda, Duncan, and Meadow, อ้าง ถึงใน Gazda, 1981) ที่ว่า สมาชิกกลุ่ม ควรจะเป็นผู้ที่มีความเต็มใจที่จะร่วมมือในการแก้ไขปัญหา ถ้า สมาชิกไม่มีความต้องการแก้ไขปัญหา จะทำให้เขาเบื่อหน่าย และไม่ได้ประโยชน์อะไรกับกลุ่มเลย และ สมาชิกกลุ่มควรจะมีการแสดงออกซึ่งความคิดเห็นระบายความในใจ และแสดงพฤติกรรมตามที่ตนรู้สึก เพื่อนำไปสู่การแก้ปัญหาที่เผชิญอยู่

2. ด้านลักษณะของกิจกรรม กล่าวคือ กิจกรรมต่างๆที่ใช้ใน โปรแกรมการพัฒนาศักยภาพเชิงบวก มีจุดมุ่งหมายที่สำคัญคือ เพื่อส่งเสริมพฤติกรรมจิตสาธารณะของเด็กและเยาวชนที่เข้ากลุ่ม ถ้าพิจารณาโดย ละเอียดแล้ว กิจกรรมการทดลองครั้งนี้มีส่วนกระตุ้นให้สมาชิกได้แสดงออกอย่างเสรี มีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกัน และกัน มีการยอมรับความคิดเห็นกันภายในกลุ่ม ซึ่งเป็นหนทางให้สมาชิกกลุ่มได้เรียนรู้พฤติกรรมซึ่งกัน และกัน เข้าใจตนเองและผู้อื่น ทำให้สามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข โดยเฉพาะในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีจุดเน้นของกิจกรรมเพื่อให้เกิดความตระหนักในความรับผิดชอบต่อสังคมส่วนรวม ไม่เอารัดเอา เปรียบผู้อื่น ไม่ทำให้ผู้อื่นหรือสังคมเดือดร้อน มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ตลอดจนไม่ทำลายสาธารณะสมบัติ ที่เป็นทรัพย์สินของส่วนรวม โดยอยู่บนฐานคิดของการมองเยาวชนในแง่บวก และ เยาวชนทุกคน

สามารถพัฒนาศักยภาพภายในได้ด้วยตนเองซึ่งสอดคล้องกับผลการประเมินกิจกรรม พบว่า นักเรียนเกิดความรู้สึกพึงพอใจต่อรูปแบบการจัดกิจกรรมทุกกิจกรรมในระดับสูง

3. ด้านบรรยากาศภายในกลุ่ม กล่าวคือ บรรยากาศภายในกลุ่มฝึกอบรมในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจัดในรูปแบบการจัดค่ายกิจกรรม และในแต่ละกิจกรรมเป็นกิจกรรมกลุ่มทางจิตวิทยา ซึ่งบรรยากาศของการจัดเป็นค่ายนี้ มีส่วนในการสร้างเสริมบรรยากาศ ให้สมาชิกกลุ่มมีปฏิสัมพันธ์ ซึ่งกันและกันกล้าที่จะเปิดเผยตนเอง และสมาชิกคนอื่นภายในกลุ่มรับฟังอย่างตั้งใจและยอมรับ ไม่มีการวิพากษ์วิจารณ์ หรือตัดสินใดๆ และลักษณะที่เป็นกิจกรรมกลุ่มทางจิตวิทยานั้นเป็นการเอื้ออำนวยให้สมาชิกมีความไว้วางใจกัน ยอมรับและเข้าใจซึ่งกันและกัน มีความรู้สึกปลอดภัย และมีอิสระแสดงออกอย่างมีความหมาย ด้วยบรรยากาศเช่นนี้จึงส่งผลให้ผู้นำกลุ่มเกิดความเข้าใจธรรมชาติของสมาชิกกลุ่มมากขึ้น อันนำไปสู่การปลูกฝังการเรียนรู้ใหม่ที่ตี ที่เหมาะสมต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับ โอลเซน (Ohlsen, 1987) ที่เสนอแนวคิดว่า สัมพันธภาพที่ดีทำให้สมาชิกกลุ่มรู้สึกมั่นใจ จะทำให้ง่ายต่อการปลูกฝังพฤติกรรมใหม่ที่ตีขึ้นได้

4. ด้านบทบาทของผู้นำกลุ่ม ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยทำหน้าที่เป็นผู้นำกลุ่มดำเนินการและให้ความรู้แก่สมาชิก โดยมีผู้ช่วยดำเนินกิจกรรมซึ่งเป็นนักศึกษาสาขาวิชาจิตวิทยาชั้นปีที่ 3 ซึ่งลงทะเบียนเรียนในรายวิชาพลวัตกลุ่ม จำนวน 20 คน ซึ่งทำหน้าที่ ละลายพฤติกรรม และ เป็นวิทยากรกลุ่มย่อยตลอดจนให้กำลังใจและเอื้ออำนวยให้กลุ่มดำเนินต่อไปได้และประสบผลสำเร็จ การที่สมาชิกเกิดแรงจูงใจในการเรียนรู้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้นำกลุ่มและผู้ช่วยผู้นำกลุ่มให้ความเอาใจใส่ เป็นกันเอง และเปิดโอกาสให้สมาชิกทุกคนแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระภายใต้กรอบเนื้อหาที่ต้องการให้เกิดจนสมาชิกเกิดความรู้สึกไว้วางใจ และเข้าใจพร้อมที่จะนำไปปฏิบัติจริง

โดยสรุปแล้ว บทบาทของผู้นำกลุ่ม มีความสำคัญยิ่งต่อการส่งเสริมพฤติกรรมจิตสาธารณะของเด็กและเยาวชนผู้กระทำความผิด โดยผู้นำกลุ่มใช้หลักการพัฒนาเยาวชนตามหลักการพัฒนาเชิงบวก กล่าวคือ เป็นการสร้างวิถีความคิดใหม่ๆ ให้เกิดขึ้น ต่อเด็ก และมองเด็กและเยาวชนด้วยความเข้าใจ ซึ่งจะเป็นการเพิ่มพลังเพื่อให้เขาก้าวออกมาจากหลุมพรางของปัญหา และพร้อมที่จะพัฒนาตนเองให้เป็นผู้ที่มีคุณลักษณะของการเป็นเยาวชนที่ดี ตามแนวทางของสังคมและประเทศชาติ ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีทางจิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาศักยภาพเชิงบวก ได้แก่ทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มมนุษยนิยม (Humanism) นักคิดกลุ่มนี้ให้ความสำคัญของความเป็นมนุษย์ และมองมนุษย์ว่า มีคุณค่า มีความดีงาม มีความสามารถ มีความต้องการ และมีแรงจูงใจภายในที่จะพัฒนาศักยภาพของตน หากบุคคลมีอิสระและเสรีภาพ มนุษย์จะพยายามพัฒนาตนเองไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ (ทิศนา แคมมณี, 2550 : 43) นอกจากนี้ยัง

สอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ของมาสโลว์ (Abraham H. Maslow, 1968) ซึ่งแนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้ของทฤษฎีนี้คือ มนุษย์ทุกคนมีความต้องการพื้นฐานตามธรรมชาติ เป็นลำดับขั้น และต้องการที่จะรู้จักตนเองและพัฒนาตนเอง ดังนั้นหลักการจัดการเรียนการสอนตามทฤษฎีนี้จึง เน้นการเข้าถึงความต้องการพื้นฐานของผู้เรียน และตอบสนองความต้องการพื้นฐานนั้นอย่างเพียงพอ ให้อิสระภาพ และเสรีภาพแก่ผู้เรียนในการเรียนรู้ มีการจัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ซึ่งช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดประสบการณ์ในการรู้จักตนเองตามสภาพที่เป็นจริง และสอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ของโรเจอร์ (Carl R. Rogers, 1951) ซึ่งแนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้ของทฤษฎีคือ มนุษย์สามารถพัฒนาตนเองได้ดี หากอยู่ในสภาวะที่ผ่อนคลายและเป็นอิสระ การจัดบรรยากาศที่ผ่อนคลายและเอื้อต่อการเรียนรู้และเน้นให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยครูเป็นผู้ชี้แนะและทำหน้าที่อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน และการเรียนรู้จะเน้นกระบวนการเป็นสำคัญ ควรจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนให้อบอุ่น ปลอดภัย ครูควรสอนแบบชี้แนะ โดยให้ผู้เรียนเป็นผู้นำทางในการเรียนรู้ของตนเอง ครูคอยช่วยเหลือผู้เรียนให้เรียนอย่างสะดวกจนบรรลุผล

นอกจากนี้ผู้วิจัยได้นำแนวความคิดของกลุ่มมนุษยนิยม (Humanism) (Abraham H. Maslow, 1968; Carl R. Rogers, 1951) มาประยุกต์ใช้ในกระบวนการพัฒนาศักยภาพเชิงบวก ดังนี้

1. เปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนตัดสินใจเลือกสิ่งต่างๆ ด้วยตนเองเท่าที่จะเป็นไปได้
2. สร้างบรรยากาศที่มีลักษณะอบอุ่นให้เป็นการยอมรับ และพยายามอย่างดีที่สุดที่จะสื่อความรู้สึกของผู้นำกลุ่มที่เชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนได้
3. ผู้นำกลุ่มพยายามทำตัวเป็นผู้อำนวยความสะดวก เป็นผู้คอยให้กำลังใจ ตลอดจนเป็นผู้คอยช่วยเหลือเท่าที่จะทำได้
4. ผู้นำกลุ่มจะต้องรับรู้หรือมีความรู้สึกกับตนเองในด้านบวกก่อน เพราะคนที่จะเห็นว่าคนอื่นมีความสามารถนั้น จะต้องมองเห็นว่าตนเองเป็นเช่นนั้นก่อน
5. ผู้นำกลุ่มพยายามทำอย่างดีที่สุด ที่จะช่วยให้เด็กและเยาวชนพัฒนาความรู้สึกนึกคิดกับตนเองในด้านบวก และผู้นำกลุ่มต้องเป็นผู้ไต่ถามความรู้สึกของเด็ก เช่น พยายามมองทุกสิ่งทุกอย่างให้เห็นดังที่เด็กเห็น สะท้อนให้เห็นว่า ครั้งที่ผู้นำกลุ่มเป็นเด็ก ก็เคยมีความรู้สึกเช่นนั้นเหมือนกัน เช่น ความรู้สึกกลัว ความรู้สึกอาย ความรู้สึกโกรธ เป็นต้น
6. ผู้นำกลุ่มมีการจัดเวลาให้เด็กได้มีโอกาสทำความเข้าใจอารมณ์ความรู้สึกของเพื่อนด้วยกัน
7. ผู้นำกลุ่มกระตุ้นให้เด็กและเยาวชนเห็นคุณค่าในสิ่งที่ตนเองทำในกิจกรรมครั้งนี้

8. ในกระบวนการจัดการฝึกอบรม ครั้งนี้ ผู้วิจัย คำนึงถึง Affective Domain ควบคู่กับ Cognitive Domain ซึ่งเป็นเป้าหมายสำคัญของกลุ่มมนุษยนิยม กล่าวคือ ให้เด็กและเยาวชน เกิดความรู้สึกที่ดี มีความคิดทางบวกมีเจตคติที่ดีต่อบังคับต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการฝึกอบรม ควบคู่กับการให้ความรู้เพื่อการส่งเสริมพฤติกรรมจิตสาธารณะ

5.4 ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยเรื่อง “การส่งเสริมพฤติกรรมจิตสาธารณะของเด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน เขต 7 จังหวัดเชียงใหม่ : ผลของโปรแกรมการพัฒนาศักยภาพเชิงบวก” ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้

1.1 โปรแกรมการพัฒนาศักยภาพเชิงบวก สามารถนำไปประยุกต์ใช้เพื่อพัฒนาพฤติกรรมจิตสาธารณะให้คำนึงถึงประโยชน์ของส่วนรวมมากกว่าส่วนตน กับเด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน เขตอื่นๆ หรือเด็กและเยาวชนในสถานพินิจ หรือสถานเด็กกำพร้า ตลอดจนนักศึกษาในระดับอาชีวศึกษา เป็นต้น โดย นักสังคมสงเคราะห์ ครู ผู้บริหารพ่อแม่ ผู้ปกครอง หรือบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็ก สามารถนำโปรแกรมการพัฒนาฯ ไปปรับใช้ให้เหมาะสมกับเด็กและเยาวชนในความดูแลของตนเองต่อไป

1.2 โปรแกรมการพัฒนาศักยภาพเชิงบวก ดังกล่าว สามารถนำไปใช้เพื่อพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม ด้าน ความกตัญญูกตเวที ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความมีระเบียบวินัย และความรับผิดชอบ ตลอดจนสามารถพัฒนาด้านการใช้ชีวิตอย่างพอเพียง และความฉลาดทางอารมณ์ได้โดยมีการพัฒนาเป็นหลักสูตรการสอน เพื่อใช้ในห้องเรียน

1.3 ควรนำวิธีการพัฒนาศักยภาพเชิงบวกนี้ ไปใช้กับการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้ปกครองกับเด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนต่อไป

1.4 การนำโปรแกรมการพัฒนาไปประยุกต์ใช้นั้น ควรคำนึงถึงปัจจัยที่สำคัญดังต่อไปนี้

1) ผู้นำกลุ่ม ควรเป็นแบบอย่างที่ดี มองเด็กและเยาวชนในแง่บวก มีความเชื่อว่าเด็กและเยาวชนสามารถพัฒนาศักยภาพภายใน ได้ด้วยตนเอง และสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมได้มีความจริงใจ มั่นใจ และตั้งใจที่จะฝึกอบรม เพราะบทบาทของผู้นำกลุ่มจะส่งผลต่อการสร้างบรรยากาศภายในกลุ่มต่อไป

2) สถานที่ที่ใช้ในการฝึกอบรม ควรเป็นสถานที่เป็นส่วนตัว มีความเงียบสงบ สามารถเคลื่อนย้ายโต๊ะ เก้าอี้ ได้สะดวก และสภาพแวดล้อมโดยทั่วไปของห้องฝึกอบรม ควรมีลักษณะที่สมาชิกมีความเป็นกันเอง ไม่เครียด และไม่เป็นที่พิถีพิถัน

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ในการวิจัยครั้งต่อไป อาจมีการศึกษาจิตสาธารณะ โดยพิจารณา จากองค์ประกอบอื่นๆ เพิ่มเติมเช่น ด้านการใช้สิ่งของส่วนรวม ได้แก่ สถานที่ส่วนรวม การจอดรถในที่สาธารณะ การแต่งกาย การทิ้งขยะ และคัดแยกขยะ การสูบบุหรี่ในที่สาธารณะ การแสดงพฤติกรรมหรือมารยาทในที่สาธารณะ เป็นต้น

2.2 ควรมีการศึกษาเพื่อพัฒนาแบบวัดพฤติกรรมจิตสาธารณะของเด็กและเยาวชน ผู้กระทำความผิด ให้เป็นมาตรฐานต่อไป

5.5 ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เน้นการใช้โปรแกรมการพัฒนาศักยภาพเชิงบวกเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมจิตสาธารณะของเด็กและเยาวชน โดย ซึ่งผลที่ได้จากการวิจัย ก่อให้เกิดคุณค่าทั้งทางด้านทฤษฎี และปฏิบัติดังนี้

1. ผลที่ได้รับเชิงทฤษฎี

1.1 ทำให้เกิดการค้นพบนวัตกรรม ประเภทที่เป็นโปรแกรมการพัฒนาศักยภาพเชิงบวก เพื่อส่งเสริมพฤติกรรมจิตสาธารณะของเด็กและเยาวชนผู้กระทำความผิด อันเป็นการพัฒนาคุณภาพทรัพยากรมนุษย์ที่สำคัญที่สามารถช่วยป้องกันปัญหาสังคมที่อาจเกิดขึ้นในอนาคตได้

2. ผลที่ได้รับเชิงปฏิบัติ

2.1 ผลจากการศึกษาครั้งนี้ อาจนำไปสู่การกำหนดเป็นนโยบายในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน ในแต่ละเขต โดยการกำหนดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของเด็กและเยาวชนเพื่อให้มีจิตสาธารณะ ตระหนักถึงทรัพย์สินสิ่งของที่เป็นส่วนรวม มีความรับผิดชอบต่อสังคมส่วนรวม โดยนักฝึกอบรมประจำในศูนย์ฝึกและอบรมฯสามารถประยุกต์ใช้โปรแกรมการพัฒนาศักยภาพเชิงบวก เพื่อการพัฒนาคุณลักษณะดังกล่าวอันเป็นการป้องกันการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนในโอกาสต่อไป

2.2 นักฝึกอบรม หรือนักจิตวิทยา หรือนักสังคมสงเคราะห์ประจำสถานสงเคราะห์สามารถนำโปรแกรมที่พัฒนาแล้วนี้ไปปรับใช้ในกลุ่มของเด็กและเยาวชนในสถานสงเคราะห์อื่นๆ ได้

2.3 เด็กและเยาวชนที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย ที่ได้เข้าร่วมโปรแกรมการพัฒนาศักยภาพเชิงบวก ได้รับการเสริมสร้างทักษะส่วนบุคคล มีจิตสาธารณะ ที่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม มากกว่าส่วนตน มีความฉลาดทางอารมณ์ ควบคุมอารมณ์ได้อย่างมีสติ มีคุณธรรมจริยธรรม มีหลักการดำเนินชีวิตบนวิถีชีวิตแบบเพียงพอ ไม่ฟุ้งเฟ้อฟุ่มเฟือย ไม่ไหลไปตามกระแสบริโภคนิยม และเป็นผู้ที่มีสุขภาพจิตที่ดี

PAYAP UNIVERSITY